

Poročilo o odzivih na namige o morebitni ukinitvi nekaterih enot RTV Slovenija

1 UVOD: KAJ JE SPROŽILO ODZIVE

Svet RTV SLO (v nadaljevanju svet) je na seji 22. novembra Upravi RTV SLO (v nadaljevanju uprava) naložil, da pripravi in predloži izračune finančnih in kadrovskih učinkov določenih morebitnih ukrepov. Čeprav so člani sveta ob sprejetju sklepa izrecno poudarili, da upravi nalagajo samo izračune in da to nikakor ne pomeni predloga za ukinitvev enot, je javnost sklep razumela kot razmišljanje o možni ukinitvi OE Glasbena produkcija, Radia Si, regionalnih radijskih in TV-programov v Kopru in Mariboru, Mediateke in ZKP. Novica je zaokrožila tudi v drugih medijih in na družbenih omrežjih ter sprožila številne odzive.

2 ODZIVI NOVEMBRA IN DECEMBRA, NEKATERI VERIŽNI

Varuhinja je novembra prejela **171** pisnih in **2** telefonska odziva glede morebitnih ukinitvev, decembra pa še **45** pisnih odzivov in **1** telefonski. V obeh mesecih je prejela skupno **219** odzivov, od tega **216** pisnih in **3** telefonske. Sprva so se odzivi večinoma nanašali na nestrinjanje in protest proti morebitni ukinitvi OE Glasbena produkcija, zlasti njenih orkestrrov. Gledalke in gledalci, poslušalke in poslušalci so v odzivih izražali razočaranje in nezadovoljstvo, opozarjali na pomen orkestrrov in s tem na kulturno siromašenje javnega zavoda. Številni odzivi so bili verižni, kar kaže, da so bili spodbujeni s strani glasbenikov. Odzivali so se tako poklicni kot tudi ljubiteljski glasbeniki iz Slovenije in tujine, pa tudi številni znani Slovenci s področja javnega kulturnega življenja. Večina odzivov, med njimi tudi odziv sindikata Glosa, so izražali podporo Glasbeni produkciji RTV Slovenija. "Protestnih" odzivov na morebitno ukinitvev Glasbene produkcije in orkestrrov RTV Slovenija in hkrati odzivov podpore je bilo v novembru kar **69**. V spodnji tabeli so prikazani in razčlenjeni odzivi, ki jih je prejela varuhinja. Ob tem opozarjamo, da se število vseh odzivov ne ujema s številom odzivov na posamezne enote RTV Slovenija, saj so nekateri odzivi izražali podporo zgolj eni enoti, nekateri pa več enotam hkrati.

Tabela 1: Število odzivov na morebitno ukinitvev posameznih enot RTV Slovenija v novembru

Število odzivov	OE Glasbena produkcija	RA/TV Koper	RA/TV Maribor	Radio Si	Ukinitvev vseh	ZKP
173	69	12	17	83	30	1

Poleg odzivov, ki so se nanašali na morebitno ukinitvev OE Glasbena produkcija, so se številni odzivali tudi na ostale morebitne ukinitvev nekaterih enot RTV Slovenija (regionalnih radijskih in TV-programov, Mediateke itd.).

Še več odzivov je sledilo 30. novembra, ko je ekipa Radia Si po e-pošti posredovala e-sporočilo z naslovom »RADIO Si prošnja za podporo«.

Število odzivov podpore Radiu Si je tako konec novembra presešlo število odzivov podpore Glasbeni produkciji (in ostalim enotam RTV Slovenija). Varuhinja je prek e-pošte namreč prejela kar 83 odzivov podpore za ohranitev Radia Si.

Odzivi so se nadaljevali tudi decembra, vendar v manjšem obsegu. Tu še enkrat opozarjamo, da se število vseh odzivov ne ujema s številom odzivov na posamezne enote RTV Slovenija, saj so nekateri odzivi izražali podporo zgolj eni enoti, nekateri pa več enotam hkrati.

Tabela 2: Število odzivov na morebitno ukinitvev posameznih enot RTV Slovenija v decembru

Število odzivov	OE Glasbena produkcija	RA/TV Koper	RA/TV Maribor	Radio SI	Ukinitvev vseh	ZKP
46	6	7	9	34	3	1

3 PRIMERI ODZIVOV

Odzivi podpore vsem enotam

»Upam da se je vodstvo RTV Slovenija že zavedlo usodne napake z objavo dokumenta (AD 2 - Poslovni okvir za leto 2024) o morebitni ukinitvi Glasbene produkcije, regionalnih programov, Mediateke, itd. /.../ Žalostno je, da se tak dokument pojavi v času, ko smo večina državljanov končno dobili neko novo upanje za normalizacijo RTV Slovenija. Žal ta dopis vzbuja mnoge dvome o kompetentnosti in strokovnosti vodstva. Ukinitve se preprosto ne smejo zgoditi, saj vse organizacije na morebitnem odstrelu pomenijo temelj naše javne RTV-hiše, ki je mimogrede tudi največja kulturna ustanova pri nas. Protestiram proti vsem poskusom uničenja te!

Sam sem bil na RTV Slovenija zaposlen 16 let in zelo dobro poznam delovanje in težave tega javnega zavoda. Prepričan sem, da obstajajo mnogi drugi načini racionalizacije poslovanja in ukinjanja nepotrebnih stroškov. A nikakor ne na račun vitalnih delov zavoda in na račun naše kulture in umetnosti.

Vodstvo RTV pozivam, da nemudoma umakne dopis, ki je že v teh nekaj dnevih ustvaril dovolj nepotrebne škode in razdora!« (M. L.)

»V medijih sem zasledila informacijo o nameri ukinitve nekaterih enot RTV Slovenija, kot so Glasbena produkcija, oba regionalna centra (Koper in Maribor), Mediateka. Kot poslušalka in gledalka vaših programov temu močno nasprotujem. Želim si, da vodstvo zavoda RTV najde drugačno oziroma boljše rešitev za čim boljše programe, in ne za ukinjanje enot, ki so že dolgo časa eden največjih promotorjev slovenske kulture.« (T. K.)

»Kot plačnica RTV-prispevka prosim, da ohranite nacionalno RTV hišo z vsemi atributi nacionalne RTV hiše.« (B. M. M.)

»/.../ Studio Koper je vsekakor opazen in viden - očitno še preveč /.../, zato ga je treba ukiniti. Toliko o svobodi novinarstva! Kot zagnani ljubiteljski glasbeniki s končanimi srednjimi glasbenimi šolami, kot aktivni ustvarjalci in zvesti spremljevalci tako Big Banda kot Simfonikov RTV odločno

nasprotujemo ukinitvi obeh orkestrrov in izražamo skrajno ogorčenost na takimi idejami!» (S. P. K.)

»Z ženo vsakodnevno gledava programe RTV Slovenija in sva redna plačnika RTV-prispevka. Morava reči, da so vsebine dobre, zanimive in edinstvene in želela bi pohvaliti vaš program. Zelo presenečena sva bila, ko sva zasledila prispevek o morebitnem načinu reševanja finančnega stanja RTV-hiše. Ukinitev posameznih enot in programov se morda zdi najlažja pot, vendar se s tem kot gledalca in poslušalca absolutno ne strinjava. S tem dopisom bi želela izraziti podporo vsem programom, ki jim grozi morebitno krčenje ali celo ukinitev, obema odličnima orkestroma vaše hiše in celotni Glasbeni produkciji. Na to, da so del RTV Slovenija, bi morali biti neizmerno ponosni in se boriti, da ostanejo del ustanove.« (M. in S. M.)

[Odzivi podpore OE Glasbena produkcija RTV Slovenija](#)

»Rada bi poudarila, kako katastrofalna je ideja ukinitve simfonikov! Simfoniki so res daleč najboljši in najbolj vsestranski slovenski orkester. So skoraj narodni simbol. Najboljši božični koncert, Miklavžev koncert, izjemni abonmajski koncerti v Cankarjevem domu, da ne govorim o vseh pop koncertih in letos gostovanju na Frankfurtskem knjižnem sejmu! Simfoniki so edini pravi razlog, da mi ni problem plačevati RTV-prispevka. Zaslužili bi si nagrajevanje, ne pa kaznovanje, kaj šele ukinitev.« (K. H.)

»Pišem iz spoštovanja do vseh glasbenikov orkestrrov RTV Slovenija. Lepo prosim, da se naredi vse, kar je možno, da se ohrani sedanost in prihodnost slovenske kulturne dediščine. Orkester je na visokem mednarodnem nivoju, njihov arhiv posnetkov predstavlja bogat del slovenske zgodovine in srčno upam, da je to za vse vlagatelje ter vodje dovolj velik razlog, da se institucija, kot je RTV Slovenija, obvaruje.« (T. S.)

»Včeraj me je pretresla novica, kaj vse bi Svet RTV-ja želel ukiniti zaradi slabega finančnega stanja RTV-ja. Med vse to spada tudi ukinitev Glasbene produkcije in posledično tudi ukinitev obeh orkestrrov. Skrajno neodgovorno, nespametno in neprimerno.

Simfonični orkester in Big Band RTV Slovenija sta tako pomemben člen v DNA-ju te ustanove, da sem prepričan, da brez njiju ta ne more obstajati. Dolgoletna tradicija, razvoj slovenske glasbe, tako zabavne kot umetniške, nešteti koncerti in prireditve, brez teh dveh sestavov ne bi bili mogoči. Nepregledno število domačih in tujih glasbenikov se je kalilo v teh dveh orkestrih, med njimi tudi oba moja profesorja violončela.

Prepričan sem, da se bo našla rešitev in zdrava pamet in da do vseh teh ukrepov ne bo prišlo, kajti z ukinitvijo vseh teh produkcij bo blizu tudi konec celotne hiše! /.../« (J. K.)

»Z veseljem obiskujem koncerte abonmaja Simfonikov RTV Slovenija, ki so res vrhunski. Iz tega razloga me je šokirala novica, da naj bi ukiniteli simfonike. Naša javna RTV si po mojem mnenju ne sme privoščiti, da bi izgubila tak biser, kot so simfoniki in Big Band. Se pa hkrati sprašujem, zakaj je tako malo koncertov posnetih in predvajanih v okviru lastne produkcije RTV. Prosim, res si želim še naprej poslušati izvrstne izvedbe koncertov, ki jih izvede vaš in naš simfonični orkester

in mislim, da je v nacionalnem interesu, da ta orkester ostane, saj bomo drugače kot narod izgubili pomembno možnost predstavitve del slovenskih skladateljev.» (Š. C.)

»/.../ Dosežki simfonikov, Big Banda in Komornega zbora RTV Slovenija so danes na različnih nosilcih zvoka dostopni poslušalcem celega sveta, mnogi med njimi dosegajo kakovost najvidnejših evropskih ansamblov in so posegli po vidnih nagradah evropskih institucij. V arhivu Glasbene produkcije najdemo posneta vsa pomembna dela naše glasbene zgodovine in vse pomembne slovenske glasbene poustvarjalce. /.../

Produkcija, pa ne samo glasbena, je namreč tisti del dejavnosti naše nacionalne in televizijske hiše, ki bogati naš glasbeni in ostali kulturni prostor in bistveno prispeva k njegovemu razvoju, s tem pa seveda tudi k razvoju nacionalne samobitnosti. /.../« (dekan UL Akademije za glasbo, prof. M. V.)

»Na Zvezi Glasbene mladine Slovenije smo resno zaskrbljeni ob novici, da je Svet RTV Slovenija kot morebitni ukrep za sanacijo finančnega stanja predlagal ukinitve OE Glasbena produkcija. Vsi ansambli RTV-hiše; Simfonični orkester, Big Band, Otroški in Mladinski pevski zbor so vrhunski poustvarjalci in oblikovalci glasbenega dogajanja doma in v tujini, ob tem pa nenadomestljivi promotorji kakovostne slovenske glasbe vseh izrazov in stilnih usmeritev. Poleg izpričano uspešne koncertne dejavnosti, orkestra in zbora Glasbene produkcije RTV Slovenija predano skrbijo tudi za vzgojo mladega občinstva in s svojimi pedagoško oblikovanimi programi dragoceno bogatijo področje kulturno umetniške vzgoje. Nasilno ustavitev delovanja Glasbene produkcije RTV Slovenija, ki bi prav gotovo povzročila nepopravljivo škodo za glasbeno in splošno kulturo v Sloveniji, razumemo tudi kot grožnjo temeljnim vrednotam naše države.« (P. J., predsednica ZGMS)

Na izraženo podporo Glasbeni produkciji s strani vodje Festivala Ljubljana **D. B.** je podporo izrazila tudi predsednica Nacionalnega sveta za kulturo in generalna direktorica Cankarjevega doma **U. C.:**

»Tozadevno podporo bo izrekel tudi Nacionalni svet za kulturo na seji 8. 12. 2023.«

[Odzivi podpore Radiu Si in regionalnima RA in TV-programoma V Mariboru in Kopru](#)

»Pošiljam vam mail glede nestrinjanja ukinitve Radia Si. Radio Si je z mano dnevno še iz časov, ko se je imenoval MM2. Skozi vsa leta mi je nudil velik nabor glasbe, kar ni uspelo nobeni radijski postaji. V 90. letih prejšnjega stoletja si upam trditi, da je na slovenskem prostoru uspešno konkuriral glasbeni televiziji, kot je bil MTV. Nad predlogom ukinitve sem ogorčen. Razumem težave RTV-ja, vendar sem prepričan, da ostajajo boljše alternative. Nad naročnino se nisem nikoli pritoževal, saj se mi je ta zdela povsem razumna. A z ukinjanjem stvari, ki jih imamo poslušalci resnično radi, me navdaja jeza, da plačujem za nekaj, kar ne koristim! Upam, da se stvar uredi v dobro nas, poslušalcev, in Radia Si!« (V. K.)

Radio Si je moja najljubša postaja. Eni redkih z dobro glasbo, ne preveč reklamami in simpatičnimi reportažami in oddajami.« (B. C. K.)

»/.../ Radio Si je edini radio, ki ponoči v živo govori o stanju na cestah in o trenutnem vremenu. /.../« (S. M.)

»/.../ Tudi zato, ker smo poslušalci Radia Si že 20 let, smo zgroženi, da se namerava Radio Si ukiniti. Ker slovenščina ni naš materni jezik, smo tako kot številni gostje in tuji državljani v Sloveniji zelo hvaležni za storitve Radia Si. Novice in splošne informacije v jeziku, ki ga gostje in tujci v Sloveniji razumejo, so za Slovenijo kot mednarodno usmerjeno državo izjemna pridobitev. Radio Si je odličen vir aktualnih nacionalnih in mednarodnih novic. Zaprtje radijske postaje bi zato pomenilo tudi resno oviro za predstavitev države, za milijone turistov, ki potujejo skozi Slovenijo, in za tuje državljane, ki tu živijo. Spletne storitve Radia Si so tudi sredstvo, ki je privabilo številne ljudi, da so program uporabljali tudi zunaj Slovenije. /.../ Mimogrede, trenutno pripravljamo poročilo o Radiu Si, ki bo objavljeno v FAZ v okviru projekta "Discover Slovenia in Frankfurter Allgemeine Zeitung/FAZ"; FAZ ima mesečno do 10 milijonov edinstvenih uporabnikov in dnevno objavi približno 190.000 tiskanih izvodov. Bilo bi nenavadno naključje, če bi to poročilo FAZ, ki ga lahko berejo po vsem svetu, poročalo o tem, da se bo zaprla ali je že bila zaprta uspešna in za Slovenijo pomembna radiotelevizija, kot je Radio Si.« (G. in M. H.)

»Slišala sem za možnost ukinitve Radia Si, zato bi rada podala mnenje in podporo v bran temu radiu. Je mednaroden, s kakovostnimi vsebinami, zato bi z njegovo ukinitvijo izgubili veliko kulturno (nesnovno) imetje na državnem nivoju. Sem zagovornica, da radio ostane.« (A. J.)

»Ukinitve Radia Si bo velika izguba za turiste, ki obišejo našo Destinacijo Jeruzalem Slovenija, saj je pomemben vir informacij o dogajanju v Sloveniji in po svetu. Obiskovalce našega TIC-a Ormož informiramo o Radiu Si, kjer lahko slišijo preverjene novice in poslušajo kakovostne glasbene izvedbe. Radio Si je tudi prvi stik turistov z našo deželo, saj jih vedno informira o zaprtju cest, nevarnostih ... Že iz tega razloga je Radio Si zelo pomemben medij.« (A. V.)

»Radi bi izrazili podporo delovanju Radia Si. Tako kot prvi in drugi program Radia Slovenija vidimo tudi Radio Si kot pomemben člen v domačem medijskem prostoru. Delo uredništva Radia Si zelo cenimo, zlasti visoko vrednotimo poslušanje za okoljevarstvene teme, ki ga vse bolj izkazuje uredništvo, in poudarek na pokrivanju dogajanja na ravni EU, kar je zelo relevantno tudi za prebivalce in prebivalke Slovenije.« (Ekipa Focusa, društva za sonaraven razvoj)

»Kot redna poslušalka Radia Maribor in Radia Si sem hvaležna, da imam možnost uživati v pestrosti, zanimivosti, poučnosti vašega programa. Obravnavate raznolike teme, podprte z izbrano kakovostno glasbo. Pišem vam z željo, da se bodo stvari vendarle obrnile na bolje. Upam, da bodo odločevalci prepoznali vrednost vašega dela in radijskega programa ter da bodo sprejeli odločitve, ki bodo omogočile, da boste lahko še naprej nemoteno ustvarjali. Tudi v mojih težkih trenutkih je vedno vaš program z mano. Zdaj sem pa jaz z vami. Želim vam vse dobro.« (V. B.)

»Pišem Vam, da izrazim svojo podporo Radiu Si, Radiu Maribor ter RTV Maribor in srčno upam, da ne ukinite, ne njih in ne koprskih kolegov. Verjamem, da smo gledalci RTV Slovenija in poslušalci Vaših radijev pripravljeni pogledati kakšno reklamo več, če bo to pomagalo k ohranitvi mariborskih radijev in televizije. Radio Si poslušamo ne le Slovenci, tudi tujci, brez mariborskih

televizijcev ne bi imeli super oddaj, kot so Živali in Ljudje, pa Na Vrtnu. Skratka, prosimo Vas, poiščite način, da obstanejo, ker brez njih bo program RTV Slo zelo osiromašen.« (V. K.)

»V občini Duplek smo konec novembra z zaskrbljenostjo spremljali novico o ukinitvi informativnega programa drugega programa TV SLO, Radia Si, regionalnega programa radia in televizije Koper ter regionalnega programa radia in televizije Maribor.

Regionalni radio in TV Maribor omogočata lokalnim skupnostim, da širšo in lokalno skupnost seznanjamo s svojim delom, projekti, ki jih izvajamo, aktualnimi dogodki v občini, prireditvami in tradicionalnimi festivali. Občanom približajo naše aktualne dogodke, dajo možnost seznanitve in soočenj na radiu, prav tako pa so vezni člen aktualnih dogajanj na terenu. Pomagajo nam tudi pri prepoznavnosti občine navzven, saj večkrat povabijo naše znane občane na svojo predstavitev, kar širi krog navzven in našo prepoznavnost.

Ta sklep zelo skrbi tudi našo občino, saj pomeni, da bo iz naših krajev manj vsebin in manj poročanja, s čimer bo naša regija zelo prikrajšana. Radio Maribor in TV Maribor poznata našo regijo in naše aktivnosti, kar se bo s centralizacijo izgubilo.

Na podlagi povedanega apeliramo na vse vas, da se skupaj borimo za ohranitev regionalnih RA in TV-programov, saj si to zaslužijo tudi občani občine Duplek, ki redno spremljajo lokalna dogajanja naše občine na omenjenih programih. In navsezadnje plačujemo RTV-naročnino tudi člani občine Duplek. /.../«(župan občine Duplek **M. H.**)

»Pišem v imenu KD Rojs Srečko Niko Voličina. Članice društva, petnajst nas je, protestiramo proti nameri morebitne ukinitve regionalnega centra Maribor. /.../ Krivično je tudi, da se pozablja, da tudi mi plačujemo naročnino in nam glede na to, da smo v primerjavi z Ljubljano za marsikaj prikrajšani, še toliko več pomeni, da imamo svoj radio in televizijo in tudi mi lahko prek njega predstavimo svoje dejavnosti, vsebine, naše kraje ... Same v okviru društva vodimo tudi zeliščarski krožek na OŠ Voličina in smo res hvaležne »našim televizijcem in radijcem«, da nas tu in tam spremljajo. /.../ Upamo, da boste tudi v našem imenu s svojo besedo podprli naše Mariborčane, Koprčane, Glasbeno produkcijo in druge.« (v imenu društva **M. Č.**)

»Sem gledalec in poslušalec programa Regionalnega RTV-centra Maribor. Največ poslušam Radio Si. Odločno protestiram proti nezakonitim in diskriminatornim ukrepom vodstva RTV Slovenija. Če se bodo ti ukrepi uvedli tudi v praksi, bo to pomenilo konec RTV Slovenija in začetek RTV Ljubljana! Pozivam vas, da v mejah vaših pristojnosti ukrepate proti centralizaciji javne RTV Slovenija. Naročnino za RTV Slovenija plačujemo vsi, zato imamo tudi pravico zahtevati, da je program za vse in ne samo za prestolnico.« (**B. M.**)

»V imenu Regionalne razvojne agencije za Podravje - Maribor izrekamo podporo ohranitvi regionalnih programov RTV Slovenija (Radiu Si ter programom regionalnih centrov Maribor in Koper).

Razprava o možni ukinitvi regionalnih programov odpira vprašanja o vrednosti, ki jo imajo ti programi za širšo javnost. Zaposleni v regionalnih centrih RTV Slovenija ustvarjajo kakovostne programe, ki so ne le ogledalo lokalnega in regionalnega dogajanja, temveč tudi prostor za družbeni dialog in promocijo skladnega regionalnega razvoja. Ob tem je Radio Si pomemben člen vseslovenskega obveščanja v treh jezikih, torej ne samo za slovensko govoreče poslušalce,

ampak tudi širše. Regionalni mediji niso zgolj vir informacij, pač pa so temeljni gradniki vključujoče družbe. Njihova vrednost je v tem, da predstavljajo glas ljudi zunaj prestolnice. Ukinitev teh programov bi pomenila ne le izgubo informacij o lokalnih in regionalnih dogodkih, ampak tudi izgubo prostora za raznolikost mnenj ter izgubo platforme za oblikovanje boljše prihodnosti na lokalni in regionalni ravni. S prepoznavanjem njihove vrednosti se ohranja enakomeren dostop do informacij in spodbuja aktivno sodelovanje državljanov pri oblikovanju svoje lokalne in regionalne skupnosti.» (K. R.)

»Sem poslušalka Radia Si, gledalka regionalnega programa v Mariboru in tudi v Kopru, zato nasprotujem ukinitvi teh. Ker so kot Drava in morje, moramo jih imeti, so del identitete mesta, identitete države.» (L. Š. K.)

»Na Univerzi v Mariboru z začudenjem in zaskrbljenostjo spremljamo dogajanje na osrednji javni medijski instituciji v državi, še posebej v luči varčevalnih ukrepov, ki bi, če bi jih izvedli, korenito spremenili medijsko krajino na Slovenskem.

Ne le javnost, ki je plačnik RTV-prispevka, ampak tudi ustanove, katerih naloga in poslanstvo je skrb za vrhunsko izobraževanje in razvoj, taksno potezo vidimo kot siromašenje nase vloge v regiji in državi, katere primarna skrb bi moral biti vzdržan, enakomeren in skladen razvoj vseh delov države, ne pa dodatna centralizacija, ki jo nakazuje vas sklep.

Osnovno poslanstvo javnega medija po zakonu je namreč tudi ustvarjanje, pripravljanje, arhiviranje in oddajanje radijskih ter televizijskih regionalnih programov ter radijskega programa za tujo javnost v obeh regionalnih centrih v Kopru in Mariboru, zato apeliramo na vas, da spoštujete zakonsko opredelitev vloge regionalnih centrov in jim ob uredniški avtonomiji zagotovite ustrezne pogoje za opravljanje te javne službe.

V vodstvu Univerze v Mariboru pričakujemo, da se bo o vlogi, pomenu in razvoju regionalnih programov omogočila ustrezna strokovna javna debata, kjer bo lahko argumentirano sodelovala tudi zainteresirana javnost. Na Univerzi v Mariboru, ki ima v okviru Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko dodiplomski, magistrski in doktorski študijski program Medijske komunikacije smo za tak javni diskurz nedvomno zelo zainteresirani.» (rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Z. K.)

Ostali odzivi

»Vem, da se te dni zgrinjajo številna oglašanja v podporo vsem tistim organizacijskim enotam vaše hiše, ki jih je Svet radiotelevizije Slovenija omenjal, da naj bi jih spričo finančnih težav ukiniteli. Kot zavedna Primorka in kot kulturnica bom izpostavila samo dve:

- ukinitvev regionalnega programa radia in televizije Koper,*
- ukinitvev organizacijske enote Glasbena produkcija.*

Kaj za nas Primorce pomeni predvsem Radio Koper, Vam najbrž ni potrebno posebej opisovati. Upam, da si tega nikoli, prav nikoli ne boste drznili. Radio Koper je naš. In radio Koper bo ostal naš. Preveč nam pomeni, da bi ga posamezniki, ki ne čutijo in dihajo z nami, smeli preprosto ukiniti. To pomeni izbrisati del naše zgodovine. Del našega srca.

In kaj meni pomeni Simfonični orkester RTV Slovenija? Poslušam ga od otroštva in leta obiskujem koncerte. Spomini me še posebej s toplino vežejo na Antona Nanuta, še enega velikega Primorca, ki je orkestru dal izjemno glasbeno širino. Ga popeljal v svet in ga sooblikoval na tisto kvalitetno raven, ki je primerljiva z najboljšimi svetovnimi orkestri. Orkester je del naše kulturne in glasbene dediščine in preprosto ga ne smete ukiniti. Je del naše slovenske biti in del časa, ki nas je izoblikoval v samostojno državo z bogato kulturo.

Navdušena sem na odzivanji in nad številnimi izrazi podpore. To me navdaja z upanjem, da bomo kot država in kot narod obstali in se razvijali.

Želim vam uspešno delo. Vem, da se zavedate, da se morate zavzeti za nas, za vaše poslušalce in gledalce. Srečno.» (N. N.)

»Žal sem zelo razočarana, ko slišim, da bi zaprli regionalna centra v Mb in Kopru. Ali ste pomislili, da bi potem RTV-prispevek plačevali samo v Ljubljani? Verjetno ne.

Mislilim pa, da bi z lahkoto del dela preložili v Maribor ali Koper in raje počistili po vaši hiši v Ljubljani. Tudi 2. in 3. največje mesto potrebujeta nacionalno novinarsko središče. /.../« (B. C. K.)

»Spoštovani člani Sveta RTV Slovenija! Seznanjeni smo bili, da ste na seji RTV Slovenija 22. novembra 2023 sprejeli sklepe, ki upravi nalagajo pripravo izračunov finančnih in kadrovskih učinkov ukrepov ukinjanja regionalnih centrov ter drugih programov RTV Slovenija. Beremo, da Svet RTV Slovenija vidi potencialno rešitev finančne stiske tudi v ukinjanju Regionalnega centra Maribor s programi TV Maribor, Radio Maribor in Radio Si ter celotne Glasbene produkcije. Zavedamo se, da čas inflacije informacij in bitke za brake, gledalce ter klike nedvomno postavlja javne medije v nezavidljiv položaj. Prav tako vemo, da najverjetneje gre za vašo interno analizo in da se stvari ne bodo iztekale tako drastično, kot bi si lahko predstavljali ob zgolj površnem branju tega sklepa. A vsem, ki se zavedamo pomena in odgovornosti delovanja mariborskega regionalnega RTV-centra, je misel na ukinitve njegovih vsebin in celo obstoja absolutno nerazumljiva in nesprejemljiva.

Z RTV Slovenija nas povezuje dolga zgodovina, ki je zaradi sodelovanja na mnogih skupnih projektih tudi izjemno bogata. Regionalni center Maribor premore dobro uredniško zasedenost in velik poslušalstvo za podporo kulturnemu dogajanju v naši regiji. Ustvarjanje radijskih in televizijskih regionalnih vsebin v lokalnem okolju je bistvenega pomena za obstoj kulturnega in družabnega življenja. Posledice ukinitve programov regionalnega RTV -centra bi bile za našo regijo dolgoročno usodne.

Morebitno ukinitve regionalnega RTV-centra Maribor dojemamo kot skrajno centralistični ukrep, ki bi nepopravljivo ohromil in osamil državljane severovzhodne Slovenije in jih nepravilno oropal za regionalne radijske in televizijske vsebine. Za nase mesto, regijo in zavod, ki je drugi največji kulturno-prireditveni center v Sloveniji, za nase obiskovalce in someščane bi nadaljnji koraki v tej smeri pomenili usihanje regionalne avtonomije. Z enakimi argumenti nasprotujemo ukinitvi programov Regionalnega centra Koper.

Prav tako ostro nasprotujemo ukinitvi Glasbene produkcije, Mediateke in Založniške dejavnosti RTV. Za mnoga glasbena področja je prav RTV Slovenija edina ustanova, ki skrbi za produkcijo izvirnih umetniških in popularnih glasbenih vsebin, ki nastajajo v slovenskem

prostoru. Ukinitvev teh programov bi prinesla nepopravljivo in nepovratno siromašenje produkcije glasbenih oddaj, posnetkov, razvoja umetniških ter manj komercialnih glasbenih zvrsti popularne glasbe ter arhiva slovenske glasbene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti, s tem pa izpostavljanje izjemno pomembnega dela slovenske kulture tveganju kolektivne pozabe. Zaradi pomanjkanja sredstev so bili v zadnjem času že ukinjeni Komorni zbor RTV Slovenija, skupni Glasbeni program, izobraževanje tonskih mojstrov in glasbenih producentov. Predlog za ukinitvev Glasbene produkcije kot take pa pomeni dokončno kapitulacijo poslanstva RTV kot javnega zavoda, ki skrbi za nepartikularne interese in kakovostno slovensko umetniško produkcijo v vsej svoji raznolikosti tudi na glasbenem področju. Spoštovani, na vas apeliramo, da ponovno tehtno premislite o nameri ukinjanja regionalnih centrov in programov. Gre za nepredstavljen precedens v slovenskem prostoru, katerega posledice bodo po našem mnenju dolgoročno neprimerno bolj škodljive kot kratkoročna rešitev finančne situacije.« (V. R., direktor Narodnega doma Maribor)

Odziv Uredništva Programa Ars

»Z veliko zaskrbljenostjo smo sprejeli tendence, nakazane na seji Sveta RTV Slovenija 22. 11. 2023. Čeprav razumemo, da je finančna situacija zavoda težka in da je šlo za pogajalska izhodišča, pa so med širšo in strokovno javnostjo predlagani ukrepi bili sprejeti z veliko zaskrbljenostjo in mnenjem, da se Svet in uprava RTV Slovenija premalo zavedata pomena kulturno-umetniškega poslanstva javne RTV. Zato bi želeli opozoriti na nekaj dejstev:

1. Ukinitvev OE Glasbena produkcija: s tem ukinjamo izjemno pomemben (in v mnogočem tudi nenadomestljiv) segment delovanja javnega zavoda. Produciranje glasbe je del te hiše od samih začetkov zavoda, od prvega neposrednega prenosa leta 1928, ko je prek radijskih valov prvič zazvenela slovenska pesem. Glasbena produkcija je skrbnik aktualnega glasbenega dogajanja in pomemben sopotnik slovenske glasbene zgodovine. Opravlja nacionalno poslanstvo, ne samo v produkcijskem, pač pa tudi v izobraževalnem in dokumentarnem smislu. Z ekipo posebej izurjenih glasbenih producentov omogoča neposredne prenose in snemanja zahtevnejših glasbenih vsebin najrazličnejših zvrsti, pri čemer redno sodeluje s slovenskimi koncertnimi in opernimi ustanovami, s svojimi lastnimi ansambli pa postavlja umetniške standarde. Simfonični orkester, Big Band, Mladinski in Otroški pevski zbor so stebri slovenske glasbene kulture, brez njih si je samostojno slovensko državo nemogoče predstavljati. Orkester je danes v zgodovinski formi in ne smemo pozabiti, da je pri nas edinstven - kot orkester širokega spektra, ki izvaja vse, od popevke, filmske glasbe in jazza do klasične in sodobne simfonične glasbe. Botruje vrhuncem slovenske glasbene kulture v smislu mednarodne uveljavitve slovenske glasbe v okviru EBU in drugih mednarodnih forumov. Pogosto sodeluje pri protokolarnih dogodkih. Tovrstni ansambli se gradijo desetletja, zelo lahko pa jih je z dekretom uničiti ali jim z nezadostnim financiranjem onemogočiti delo. So nacionalno kulturno dobro prvega reda. Na to z veliko nujnostjo opozarjamo.

2. Ukinitvev Mediateke: če pustimo vnemar vprašanje, ali je to sploh praktično izvedljivo, ne smemo pozabiti, da je radijska Mediateka zbirka zvočnih dokumentov, primerljiva z drugimi nacionalnimi zbirkami, denimo tisti v NUK. Hrani izvirne zapise in digitalne prepise glasbenih (in

nasploh: zvočnih) umetniških del, pogovorov z umetniki, literarnih oddaj ipd. Število naslovov na tem področju se približuje poldrugemu milijonu. Zanimivo je, da je prav letos našemu fonotečnemu oddelku pripadla čast, da je dobil v hrambo zgodovinski trak z izvirnim posnetkom koncerta APZ pod vodstvom Franceta Marolta ob začetku druge svetovne vojne, ki ga je posnel Rudi Omota. Menimo, da že to dejstvo samo simbolično opredeljuje pomen nacionalnega zvočnega arhiva in s tem povezanega oddelka Fonoteke RTV Slovenija. <https://ars.rtv slo.si/podkast/ars/173250510/174934777>

3. Ukinitev ZKP RTV Slovenija: ZKP je edini založnik v Sloveniji, ki sistematično podpira izdajanje umetniških fonogramov na področju klasične glasbe in jaza. Čeprav tovrstno glasbeno založništvo v majhni državi, kot je Slovenija, na omenjenih področjih ne more ustvarjati dobička, pa je ta dejavnost za razvoj slovenske umetnosti izjemno pomembna, tako v smislu odstiranja vsebinskih poant, kot tudi podpore slovenskim glasbenim umetnikom: tako tistim uveljavljenim, kot tudi tistim mlajšim, ki svojo uveljavitev v širšem prostoru še iščejo. Z razvevano digitalno distribucijo in promocijo deluje ZKP kot učinkovit promotor slovenske glasbene kulture v globalnem merilu.

4. Ukinitev regionalnih centrov: Na Programu Ars opozarjamo, da si uravnovešenega pokrivanja regijske kulture brez sodelovanja regionalnih centrov ni mogoče zamisliti. Na katastrofalno kadrovska slika na področju kulture na tem področju smo opozorili že na aprilski stavki <https://www.mladina.si/223799/stavka-na-rtv-v-to-luknjo-bomo-padli-vsi-in-v-to-luknjobopadla-tudi-nasa-demokracija/>. Dejstvo je, da je bogato regionalno kulturno življenje in dogajanje nasploh nemogoče verodostojno spremljati zgolj iz glavnega mesta. Za kulturne vsebine morajo skrbeti strokovnjaki, ki so aktivno vpeti v lokalno kulturno okolje in razumejo bistvo lokalnega dogajanja. Opozarjamo, da je med mnogimi razlogi, ki kričijo v prid ohranitvi regionalnih centrov, kultura eden od središčnih. Prepričani smo, da je - težavni situaciji navkljub - mogoče poiskati rešitve, ki ne vodijo v popolno osiromašenje osrednje javne medijske ustanove in s tem situacijo, ko bi njen obstoj izgubil osrednji smisel in namen. Še več. Naša skupna naloga je, da poiščemo rešitve, ki bi omenjenim področjem zagotovile dostojno in smiselno delovanje v kontekstu opravljanja edinstvenega javnega poslanstva.«

4 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Vsem se zahvaljujem za tehtna, premišljena in vsebinsko zelo obsežna mnenja. Zelo različna so, vsako s svojim zornim kotom: nekateri navajate sodelovanje s posameznimi enotami, drugi osebne poslušalske ali gledalske izkušnje, tretji pomen posamezne enote za glasbeno in širše kulturno ustvarjanje, regionalni razvoj, slovenski turizem, delovanje vaše ustanove, društva ... Zato imajo odzivi že veliko nastavkov javne razprave o pomenu RTV Slovenija in njenih enot, njenem in njihovem spreminjanju skozi čas, prilagajanju na nove potrebe in izzive družbe. Taka javna razprava bi bila vsekakor nujna vsakih nekaj let, v času finančne krize, v kateri se je RTV znašla sedaj, pa še toliko bolj, v takšni situaciji seveda nujno z vsemi ključnimi odločevalci na najvišji državni ravni. Vendar bi morala takšna javna razprava potekati po predhodni celoviti finančni, vsebinski in organizacijski analizi vseh delov RTV Slovenija, skupaj z razmislekom o

zakonskih okvirih delovanja RTV Slovenija, s temeljitimi strokovnimi izhodišči in po možnosti tudi s primerno javnomnenjsko raziskavo o pričakovanjih občinstva in različnih javnosti.

Brez teh celovitih osnovnih podatkov in izhodišč lahko vsi izražamo samo parcialna mnenja in izpostavimo samo nekatere vidike enot, o katerih je Svet RTV Slovenija želel stroškovne kazalnike. Kljub temu že ti vidiki prikazujejo množstvo raznolikih in nenadomestljivih učinkov, ki jih imajo navedene enote na domala nešteto vidikov delovanja slovenske družbe – od umetnosti in kulture do regionalnega razvoja, turizma, gospodarstva in društvenega delovanja, povezovanja čez državno mejo in vzpostavljanja manjših, tesnejših in močnejših identitet znotraj posamezne regije, glasbene skupnosti, skupin tujcev v Sloveniji, ...

Tudi kot varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija lahko brez temeljite in celovite analize zapišem samo poudarke, ki izhajajo iz zakonskih zavez in drugih pravnih podlag, ki varujejo vaše pravice - ne zgolj na ravni posameznikov, temveč tudi na ravni celotne družbe.

Zakon o RTV Slovenija v 3. členu določa, da RTV Slovenija opravlja javno službo, ki obsega

»ustvarjanje, pripravljanje, arhiviranje in oddajanje:

- dveh nacionalnih televizijskih programov;

- treh nacionalnih radijskih programov;

- radijskih in televizijskih programov regionalnih centrov v Kopru in Mariboru;

- po en radijski in televizijski program za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost (v nadaljnjem besedilu: narodnostni program) ter radijske in televizijske oddaje za romsko etnično skupnost (v nadaljnjem besedilu: oddaje za Rome);

- radijskih in televizijskih programov za slovenske narodne manjšine v sosednjih državah ter za slovenske izseljenke in izseljence (v nadaljnjem besedilu: izseljence) in zdomce;

- radijskih in televizijskih programov za tujo javnost;

- teleteksta, internetnega in mobilnega portala.«

V 4. členu pa zakon našteva 27 nalog, ki jih mora RTV Slovenija izvajati v teh programih, med drugim tudi: *»zagotavlja oddaje, ki odražajo življenje in probleme različnih struktur prebivalstva, pri čemer izhaja iz načela enakopravnega obveščanja o dogajanjih v vseh delih Slovenije in zamejstva ...«; »skladno z meddržavnimi pogodbami in v sodelovanju z javnimi radiotelevizijami sosednjih in drugih držav podpira nastanek in razvoj čezmejnih radijskih in televizijskih projektov«; »predstavlja in promovira slovensko kulturo, spodbuja kulturno ustvarjalnost ter svobodo umetniškega ustvarjanja in zagotavlja ustvarjanje, poustvarjanje ter posredovanje umetniških del«; »obvešča slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, Slovence po svetu in tujo javnost o dogajanjih in dosežkih na kulturnem in drugih področjih v Republiki Sloveniji ter skrbi za uveljavljanje slovenske radijske in televizijske ustvarjalnosti v tujini«; zagotavlja prometne informacije«.*

Veljavni programski standardi določajo, da RTV Slovenija v interesu javnosti deluje med drugim tako, da: *»se zavzema za skladen razvoj Slovenije kot enega bistvenih ciljev splošnega napredka države, pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja«; »spodbuja mednarodno kulturno izmenjavo, s čimer bogati slovensko kulturo kot del kulture širše skupnosti«; »spodbuja vsestransko slovensko*

ustvarjalnost in ustvarjalnost avtohtonih narodnih skupnosti ter spodbuja razvoj njihovega jezika in kulture»; »civilni družbi zagotavlja prostor v družbenem dialogu.«

Tudi osnutek novih Programskih standardov navaja podobne vrednote javnega medija, med drugim: *»spodbujanje vsestranske kulturne in umetniške ustvarjalnosti, kakor tudi mednarodne kulturne izmenjave, s čimer bogati slovensko kulturo kot del kulture širše skupnosti»; »širjenje poznavanja in spoštovanja nacionalne zgodovine, krepitev državljske zavesti in dvig državljske kulture»; »zavzemanje za skladen razvoj Slovenije kot enega bistvenih ciljev splošnega napredka države, spremljanje in spodbujanje kulture in vrednot lokalnih skupnosti«.*

Vsi naštetih dokumenti torej navajajo naloge javne službe in vrednote, katerih izvajanje oziroma uresničevanje bi bilo brez OE Glasbena produkcija, Mediateke, ZKP, Radia Si ter regionalnih radijskih in televizijskih programov v Kopru in Mariboru okrnjeno. Brez prvih treh bi izginili zlasti mnogi vidiki umetniškega ustvarjanja in poustvarjanja, njunega arhiviranja in zapisovanja ter mednarodnega sodelovanja, brez Radia Si pa obveščanje tujejezične javnosti o razmerah in dogajanju v Sloveniji. Ukinitvev regionalnih radijskih in televizijskih programov pa bi pomenila ukinitvev regijske uredniške in produkcijske avtonomije in s tem izgubo pluralnosti na vseh področjih.

Zato menim, da je vaša podpora ohranitvi vseh regionalnih programov v RC Maribor in RC Koper, Radia Si, OE Glasbena produkcija, Mediateke in ZKP utemeljena.

Svetu RTV Slovenija pa priporočam, da pred razmisleki o morebitnih ukinitvah posameznih enot ali njihovi reorganizaciji pripravi temeljite in celovite finančne, kadrovske, vsebinske in druge analize, kontekstualizirane s finančnimi, kadrovskimi, programskimi in organizacijskimi učinki.

Marica Uršič Zupan

Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija

Ljubljana, 17. 12. 2023